

Η πίστη στην εποχή μας - Αργυρώ Στεφανάκη, η πολυάθλη (α')

/ [Αφιέρωματα](#) / [Γενικά Θέματα](#)

π. Ευάγγελος Παπανικολάου

Η μακαρία Αργυρώ Στεφανάκη (*) γεννήθηκε στις Βάσιλιες Ηρακλείου Κρήτης στις 7 Δεκεμβρίου 1924. Οι γονείς της ήταν ευλαβείς. Ζούσαν πτωχικά αλλά όχι στερημένα. Απέκτησαν πέντε παιδιά: Την Αργυρώ, τον Αριστείδη, την Ιωάννα, την Γεωργία και ένα μικρό Βενιζελάκι, που εκοιμήθη νήπιο. Η ζωή ήταν ατάραχη. Είχαν λευτερωθή από τον Τούρκο, είχαν ενωθή με την Ελλάδα.

Η Αργυρώ ήταν έξυπνη, εύτροφη, όμορφη - έφερε πάντα την μακρομαλλούσα κώμη της σε πλεξίδες -, μεγαλομάτα, ευσεβής, χαρούμενη, σεμνή, και το κυριώτερο αγαπούσε την Εκκλησία και τις Ακολουθίες. Όταν έφθασε σε ηλικία γάμου, αρραβωνιάστηκε έναν παλλήκαρο από το χωριό της.

Αμέσως μετά τον γάμο της κηρύχτηκε ο Ελληνο-Ιταλικός πόλεμος και ο άνδρας της έφυγε νιόπαντρος για το μέτωπο. Εκείνη σαν την Αρετούσα τον περίμενε, συμμετέχουσα σε οποιαδήποτε προσπάθεια συμπαράστασews στο δοκιμαζόμενο γένος, με ρούχα, δέματα κλπ.

Μετά την κατάρρευση του μετώπου, τον Μάιο του '41 επέστρεψε και ο άνδρας της στην Κρήτη. Οι Γερμανοί κατακτητές, επειδή στην Κρήτη ξεκληρίστηκαν οι αλεξιπτωτιστές τους, φέρθηκαν στο νησί και στους κατοίκους απάνθρωπα. Έκαψαν χωριά και έκαναν εκτελέσεις. Για έναν Γερμανό σκοτωμένο εκτελούσαν δέκα αθώους Έλληνες.

Σε ένα μπλόκο στην Χανιόπορτα του Ηρακλείου συνέλαβαν και τον άνδρα της Αργυρώς. Όταν δε έμαθαν ότι είχε πολεμήσει στο μέτωπο, τον αποφάσισαν για θάνατο. Τότε η Αργυρώ φόρεσε τα καλά της, πήρε καλούδια για τους άλλους κρατουμένους και σαν την Ιουδήθ πήγε στο στρατόπεδο των Γερμανών και στις φυλακές και πέτυχε με την θωριά της και τον Χριστό της να εξασφαλίση άδεια, να παρηγορήσει τον άνδρα της και να μεταφέρει άπειρα μηνύματα προς τους άλλους φυλακισμένους με κίνδυνο της ζωής της.

Έφθασε η ώρα της εκτελέσεως· ήρθε το απόσπασμα. Οι στρατιώτες άλλοι είχαν σφαίρες και άλλοι όχι, ώστε το έγκλημα να είναι συλλογικό αλλά κανείς να μην ξέρη, εάν αυτός σκότωσε. Τους έστησαν στον τοίχο, ετοιμάστηκαν.

Και ξαφνικά, προβάλλει η Αργυρώ μαυρομαλλούσα, ευθυτενής, λάμπουσα με τα φορέματα του Πάσχα. Πέρασε μπροστά από τα προτεταμένα όπλα, έπιανε με το δεξί χέρι τις κάννες και τις έστρεφε προς την γη.

Έκπληκτος ο Γερμανός αξιωματικός έβλεπε το φαινόμενο. Αμέσως την κάλεσε μπροστά του. Διέκοψε την εκτέλεση.

- Ποια είσαι;
- Είμαι η γυναίκα του τάδε.
- Πάρε τον άντρα σου και φύγε.
- Όχι, λέει αυτή, όλους.
- Τον άντρα σου μόνο.
- Όχι, όλους ή να μείνη ο άντρας μου κι εγώ μαζί με όλους.

Ελύγισε το σίδηρο, ελύγισε και είπε:

- Όλοι!!!

Ούτε ευχαριστώ δεν είπε· και σχολίαζε αργότερα: «Μα τι άνθρωποι ήταν οι Γερμανοί! Την ώρα που τους σκότωναν, είχαν megάφωνα μέσα στο στρατόπεδο που μετέδιδε μουσική από γραμμόφωνα· αυτά τα μουσικάντικα τους, αργότερα έμαθα πως τα λέγαν βάγκνερ. Θηρία οι άνθρωποι χωρίς Θεό».

Επέστρεψαν στο σπίτι τους κι έζησαν απλά και ήσυχα. Και γέννησε η δούλη του Θεού ένα τέκνο, καρπό προσευχών. Το βάπτισαν και του έδωσαν το όνομα Γεωργία.

Για τρεις χρόνους έζησαν χωρίς πειρασμούς. Και ξαφνικά εμφανίστηκαν τα ερυθήματα και οι εκδηλώσεις της φοβερής και στ' άκουσμα ασθένειας, της λέπρας. Φανερώθηκε η νόσος σ' όλα τ' αδέρφια, στην Αργυρώ, στον Αριστείδη, στην Ιωάννα και στην Γεωργία.

Σπιναλόγκα: το νησί του πόνου. Εξορία, απόρριψη, φόβος. Τους πέρασαν από την Πλάκα απέναντι στην Σπιναλόγκα. Όλοι οι ασθενείς-λεπροί δεν χαιρέτιζαν κανέναν. Αυτή ούτε τον άνδρα της χαιρέτησε, ούτε το παιδί· αλλά ένδακρυς και αρχοντικιά έλεγε “Δόξα σοι ο Θεός”.

Εσχίζοντο τα στήθη της, αλλά πήγε πέρα μαζί με όλα της τ' αδέρφια κι άφησε πίσω άνδρα και παιδί. Δεν άρθρωσε «γιατί». Μόνο έλεγε: «Κύριε, δεν σου λέω τι να κάνης για μένα· κάνε ό,τι θέλεις. Εσύ μ' έφερες στην ζωή, μέχρι τώρα με σκέπασες, με ευλόγησες· αξίωσέ με να δω φως παρακλήσεως».

Όταν κατέβηκαν στην προκυμαία της Σπιναλόγκας, τους υποδέχτηκαν οι άλλοι λεπροί χωρίς μύτες, με πληγές στομάτων, χεριών, με βακτηρίες, με πληγές αιμοστάζουσες και πυορροούσες.

Εκεί στο καμίνι θα δοκιμάζονταν όλα. Επιστήμες και γνώσεις, οικογενειακές σχέσεις και φιλίες, αισθήματα ανθρωπιάς και τιμής, ακόμη θα δοκιμαζόταν και η πίστη τους. Τους έδωσαν ένα δίπατο σπίτι, γιατί ήταν τέσσαρες. Η αδελφή τους η Γεωργία ήταν χειρότερα. Την έβαλαν στο επάνω δώμα, να θωρή τον ήλιο.

Η ζωή είχε οργανωθεί από τους παλαιότερους. Είχαν κάνει έναν σύλλογο, που πρωτοστατούσε ένας άνθρωπος του Θεού, ο Επαμεινώνδας Ρεμουνδάκης. Και προπαντός υπήρχε Εκκλησία, ο άγιος Παντελεήμων. Ποιον άλλον Άγιο θα μπορούσαν να έχουν ως προστάτη τους;

Η Αργυρώ από στήθους θυμόταν το άσμα που τραγουδούσαν στην Σπιναλόγκα για

τα εγκαίνια της Εκκλησίας, π' αυτή δεν τα είχε προφτάσει.

Στα 1901 στις 3 του Ιουνίου

στην Σπιναλόγκα έγινε εγκαινισμός Αγίου τ' αγίου Παντελεήμονα εγκαινισμός εγίνη μ' ευλάβειαν, και με χαράν, με τάξιν και ειρήνη. Λαμπρά επανηγύρισαν και έχαιρον από καρδίας στην Σπιναλόγκα να ιδούν να ψάλλουν Λειτουργίαν. Έχαιρον και ευφραίνοντο και εδοξολογούσαν οι άρρωστοι οι χριστιανοί και τον Θεό υμνούσαν, οπού μας το αξίωσεν τέτοιαν χαράν να δώμεν στην Σπιναλόγκα Εκκλησιά και να λειτουργηθώμεν.

Η Εκκλησία είχε πολυελέους που έλαμπαν, εικόνες πανέμορφες, τέσσερις σειρές στασίδια. Αλλά η Εκκλησία είχε και παπά χρυσό στο όνομα και στο ήθος, τον παπα-Χρύσανθο. Αυτός έγινε Πνευματικός τους· ακόμα κι όταν αργότερα ήρθαν στον αντιληπτικό Σταθμό της Αγίας Βαρβάρας στο Αιγάλεω, ο παπα-Χρύσανθος ερχόταν από την Σπιναλόγκα να τους δη. Αυτός έμεινε στο νησί άλλους 8 χρόνους χωρίς ποίμνιο ορατό, αλλά για να διαβάζη τους κεκοιμημένους εν Χριστώ.

(*) Την βιογραφία της μακαρίας Αργυρώς Στεφανάκη συνέθεσε ο π. Ευάγγελος Παπανικολάου, ιερέας και ιατρός, από τις διηγήσεις που άκουγε από την ίδια.

Από το βιβλίο: Ασκητές μέσα στον κόσμο, τ. Γ', Άγιον Όρος 2020.

Αργυρώ Στεφανάκη, η πολύαθλη (β')

Διηγείτο η Αργυρώ (*): «Πηγαίναμε στους Εσπερινούς, στους Όρθρους, στις Λειτουργίες, εξομολογούμασταν, κοινωνούσαμε. Μεγαλώναμε μέσα στην Εκκλησία. Πηγαίναμε συνέχεια. Την Μ. Εβδομάδα ασπρίζαμε τα γκρεμισμένα κατώφλια και τις φλοιές των παραθύρων. Στολίζαμε τον Επιτάφιο. Βάφαμε τ' αυγά, κάναμε κουλούρια, καλιτσούνια, καίγαμε τον Ιούδα.

» Πονάγαμε με σουβλιές απίστευτες. Τρέχαμε στην πόρτα της Εκκλησίας – είχαμε κι άλλες Εκκλησίες. Πιάναμε κουβεντούλες με τους αγίους: “Άγιε Γιώργη μου, ξέρομε είσαι καλός άγιος, στρατιώτης άγιος. Βοήθα με να γλυτώσω, δεν μπορώ μπλιο από τους πόνους, θα πεθάνω, θα τρελλαθώ”.

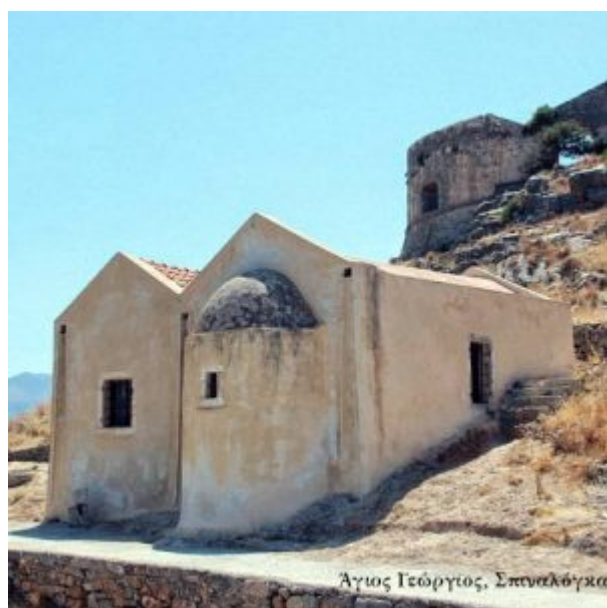
» Και μέσα σ' όλα αυτά κρατούσαμε νηστεία. Μ. Τεσσαρακοστή αλάδωτο όλη την εβδομάδα και μόνον Σαββατοκύριακο λάδι. Είχαμε κομποσχοίνια και ανά μία ώρα ο καθένας έκανε κομποσχοίνι υπέρ του κόσμου όλου και για να βρεθή το φάρμακο για την λέπρα.

» Η αδελφή μου η Γεωργία χαριτωμένη, καθαρή ψυχή, βάρυνε. Έκανε πυρετό 40° C. Των Βαΐων ξάπλωσε στο κρεβάτι.

» Την Μ. Παρασκευή πέρασε ο Επιτάφιος κάτω από το σπίτι μας. Πέρασε με κεριά ο παπα-Χρύσανθος και οι λωβιασμένοι, που κρατώντας τον πόνο τους, συντρόφευαν τον Χριστό. Λέμε στην αδελφή μου την Γεωργία:

- Να σε κατεβάσωμε στην πόρτα να προσκυνήσης τον Επιτάφιο; Λέγει αυτή:
- Όχι, αδέλφια μου, σήμερα δεν μπορώ· θα προσκυνήσω τον αφέντη Χριστό αύριο εγώ.

» Το βράδυ του Μ. Σαββάτου κατά τις 10:00΄ η Γεωργία προσκύνησε την Ανάσταση του Χριστού. Εκοιμήθη. Την συγυρίσαμε, την στολίσουμε, κλείσαμε την πόρτα, πήγαμε στην Εκκλησία, είπαμε το “Χριστός Ανέστη”, λειτουργηθήκαμε, κοινωνήσαμε και δεν είπαμε τίποτα σε κανέναν, για να μην τους στενοχωρήσουμε στην χαρά της Αναστάσεως. Το πρωί το είπαμε. Στην “Αγάπη” την κηδεύσαμε. “Χριστός Ανέστη” λέγαμε και κλαίγαμε το 17χρονο κορίτσι μας και περιμέναμε την σειρά μας.

» Την Δευτέρα του Πάσχα κάναμε περιφορά (λιτανεία) σ’ όλο το νησί με δυσκολία, με εξαπτέρυγα, εικόνες, την Ανάσταση και τον παπά μας. Φτάναμε στο Εκκλησάκι του Άη-Γιώργη. Ψάλλαμε τον Εσπερινό, γυρίζαμε στον Άγιο Παντελεήμονα, φιλούσαμε τις εικόνες, το χέρι του παπα-Χρύσανθου και ύστερα κερνιόμασταν στο καφενείο.

» Τότε σκέφτηκα το παιδί μου. Ήξερα ότι ο άνδρας μου είχε μια θεία στο Ηράκλειο, καλή γυναίκα, που έμενε κοντά στην Χανιόπορτα. Επεθύμησα να δω το παιδί μου, να το σφίξω λίγο στην αγκαλιά μου. Κι επειδή δεν έκανε, μην το κολλήσω, έστω να το δω. Φούντωνε κάθε μέρα η επιθυμία. Έβλεπα την θάλασσα, την επιγραφή που έλεγε “όποιος μπήκε μην περιμένη να γυρίση πίσω”. Και είπα: “Θα το σκάσω, θα πάω να δω το παιδί μου”.

» Στ’ αδέλφια μου δεν είπα τίποτα. Παρατηρούσα την θάλασσα, πώς πάνε τα

ρεύματα, αλλά μπάνιο δεν γνώριζα και φοβόμουν, ότι θα πνιγώ. Τότε είπα: “Θα πάω· ο Θεός και η Παναγία – μάμμα είναι –, θα βοηθήσουν”. Κάνω τα ρούχα μου έναν μπόγο, τα βάζω στο κεφάλι μου. Είχα μελετήσει και την παλίσρροια, ακόμα ήξερα τα αβαθή μέρη. Αγκαλιάζω ένα ντεποζιτάκι άδειο, γεμάτο αέρα. Λέω “αυτό θα με βοηθήση”· κάνω τον σταυρό μου και περνώ απέναντι. Ούτε το κατάλαβα.

» Βγαίνω, κρύβομαι, στεγνώνω και φορώ τα ρούχα μου κι αρχίζω σιγά-σιγά περπατώντας, όχι από την δημοσιά αλλά από μονοπάτια, νύχτα κυρίως, να προχωρώ προς το Ηράκλειο. Έφτασα. Κρύφτηκα από τους χωροφυλάκους, πέρασα την Χανιόπορτα. Σουρούπωνε. Πηγαίνω στο σπίτι της θείας του άνδρα μου. Κτυπώ, κανείς. Κάθομαι στα σκαλιά και αναμένω. Πρόβαλε η θεία μ’ άλλες δύο. Φορούσαν μαύρα.

– Αργυρώ, μου λένε, εσύ είσαι;

– Ναι, τους λέγω. Το παιδί;

– Αχ! καϋμένη, πέθανε και ερχόμαστε από το κοιμητήριο· αρρώστησε από πνευμονία και έφυγε. Και κλαίγαμε όλες μαζί.

» Πήγαμε στο μνήμα. Προσκύνησα και είπα: “Θεέ μου, δόξα σοι. Κάνε με ό,τι θέλεις” και κλαίγοντας πάγω στην χωροφυλακή. Τους λέγω: “Τόσκασα από την Σπιναλόγκα, ήρθα με τα πόδια αλλά δεν έχω δύναμη να ξαναγυρίσω πάλι με τα πόδια”.

» Οι άνθρωποι με έβαλαν σε αυτοκίνητο, με συνόδεψαν – ήταν ευγενείς – και με έφεραν πίσω, με έβαλαν στο καΐκι, πάω στο σπίτι μου. Κλαίμε όλοι. Δύο πεθαμένοι σ’ έναν χρόνο. Κλάψαμε, χορτάσαμε το κλάμα. Πήγαμε στην Εκκλησία μας. Ο παπα-Χρύσανθος επί σαράντα ημέρες κάθε μέρα λειτουργούσε. Για να με παρηγορήσει, μας διάβαζε τα πάθη του Ιώβ και την “Θυσία του Αβραάμ” του Κορνάρου. Παρηγορηθήκαμε.

» Και τότε ήρθε καινούργιο. Ήρθε χαρτί από τον άνδρα μου για διαζύγιο. Μου έγραφε: “Αργυρώ, χωρίσαμε ζωντανοί, το παιδί μας πέθανε. Εσύ εκεί μπήκες και εγώ εδώ, γάμος δεν είναι, δος μου το διαζύγιο να προχωρήσω την ζωή μου”.

» Δόξα σοι ο Θεός, τρίτος θάνατος. “Ναι, άνδρα μου, να σε λευτερώσω· με την ευχή του Χριστού και της Παναγίας να βρης άλλη, να αναπαυθής από τους κόπους σου. Ναι, άνδρα μου, στείλε το χαρτί που θέλεις να υπογράψω”. Και το πήρε το διαζύγιο.

» Έμαθα την ημέρα του γάμου. Δεν άντεχα. Ξανά κάνω τον δρόμο που ήξερα. Ξανά

μπόγο τα ρούχα, ξανά το ντεπόζιτο, ξανά η θάλασσα, ξανά το νυχτοπερπάτημα. Φθάνω στο χωριό. Κρύβομαι, ακούω τον γάμο. Το πρωί την Δευτέρα ώρα 12:00΄ πηγαίνω στο σπίτι μου – που πλέον δεν είναι σπίτι μου – και κτυπώ την πόρτα. Ανοίγει μια όμορφη καλή γυναίκα. Με ρωτά:

– Τι θέλετε;

– Είμαι η Αργυρώ, λέγω. Κόκκαλο αυτή.

– Μην φοβάσαι, της λέω, ήρθα να σου πω κάτι. Αυτός, που τον παντρεύτηκες είναι καλός άνθρωπος και να τον αγαπάς και πάρε και αυτό. Και μην πης σε κανέναν τίποτα.

» Και έδωσα έναν φάκελλο με τις οικονομίες μου, δώρο για τον γάμο. Φιληθήκαμε. Πέρασα και από τους τάφους των γονιών μου και γύρισα στην Σπιναλόγκα».

Η Ιωάννα, η αδελφή της Αργυρώς, αγάπησε ένα παλληκάρι ασθενή στην Σπιναλόγκα και παντρεύτηκαν. Γέννησαν 4 παιδιά, τον Βενιζέλο, τον Δημήτρη, την Γεωργία και την μοναχή Γαβριηλία. Ο Βενιζέλος βαπτίσθηκε στην Σπιναλόγκα, στον Άγιο Παντελεήμονα από τον π. Χρύσανθο το 1951.

(*) Το α΄ μέρος της βιογραφίας της μακαρίας Αργυρώς Στεφανάκη βλέπε εδώ: